

lide det Rentetab, der er forbundet med at have dem henliggende i længere Tid. Naar en saadan Foranstaltning som den omtalte blev truffen, troer jeg, at dette vilde afhjælpe nogle af de Ulemper, der nu ere forbundne med Udsalget. Hvad selve Stempelloven angaaer, da troer jeg, at den er en saa plagende Lov for Befolkningen, at det kunde være hensigtsmæssigt, om den allerede nu blev underkastet en Revision. Jeg har selv personlig haft Velilighed til at gjøre Erfaringer i saa Henseende. Der er Forretninger, der saa at sige ikke lade sig drive mere, naar Stempelloven fortolkes saaledes, som den nu bliver det. Jeg vil ikke hermed sige, at den bliver urigtigt fortolket, men som den nu fortolkes, er det en meget besværende Afgift, der lægges paa Forretninger, der egentlig ingen Afgift taale. Det er vistnok utvivlsomt, at Indenrigsministeren maa kjende en Masse af Besværinger over denne Lov, og jeg vil tillade mig at rette det Spørgsmaal til ham, om der ikke skulde være Udsigt til, at han ved sin Erfaring for Dieblirket i saa Henseende kunde finde sig bevæget til at fremkomme med Forslag, hvorved nogle af de væsentligste Ulemper kunde afhjælpes. Denne Lov er desuden saa utydelig og saa vanskelig at forstaae, at jeg om den har hørt det Udsagn af en Jurist, at man nu herefter var nødsaget til ikke blot at have en Huuslæge, men ogsaa en Mand, der hver Morgen kom i Huset for at see, om der var Raad at give med Hensyn til Stempelloven, for at man ikke skulde komme galt affted med den. Jeg troer, der er Noget deri, at det er en vanskelig Lov at forstaae, og en streng Lov for Dem, der komme til endog blot af Uvidenhed at overtræde den. — Der var et lille Punkt under den hvitærede Indenrigsministers Resport, som det har glædet mig at see fremkomme paa den Maade, som Tilfældet er, nemlig det, at man har ophørt med at understøtte Fiskeri paa Dybet, men har givet Summen en anden Anvendelse til indirekte Hjælp for Fiskeriet, til Understøttelse for Anlæg af Tilflugtshavne. Den Art Understøttelse af Fiskeri i Almindelighed, af Landvæsen, Træplantning, af Stutterivæsen, Huusdyravl, til Industriens Fremme osv. forekommer mig ikke mere at passe i vor Finanslov, i det Mindste ikke,

naar det skal være en direkte Understøttelse til at fremme slige Sager. Saadan Understøttelse hører mere hjemme i de Tider, hvor det var en Grundsætning, at Staten skulde gjøre Alt for Borgerne. Det var naturligt, at Borgerne ikke kunde gjøre Noget for sig selv paa en Tid, da de ikke havde Frihed til at indgaae Foræninger om, hvad de vilde, i ethvert Fald ikke uden at indhente Bevilling dertil. Det forekommer mig, at det kunde være glædeligt, hvis man kunde tilstræbe — jeg indrømmer, at det kun maa skee efterhaanden — Forandringer i saa Henseende, og navnlig ikke give direkte Hjælp til Foretagender, der lige saa godt kunne besørjes af Borgerne selv, ved at de forene sig i Selskaber. I en Overgangstid derimod vil jeg finde det hensigtsmæssigt, at man, for at faae Folk til at tage sig af Sagerne, beholder nogle Poster paa Finansloven til saadant Brug, naar Anvendelsen deraf skeer til den første Sværskættelse paa forskjellige Steder af slige Foretagender fra Borgernes Side, eller til Anskaffelse af saadanne Ting, som de meget vanskeligt ville kunne faae ved at danne mindre Foreninger for at sætte Sagen igang, og at det overhovedet mere blev til Veiledning til Selvvirksomhed, at slige Summer gaves, end som direkte Tilskud fra Statens Side eller til Enkelte. Jeg troer, at det er fremgaaet af de mange Diskussioner, der have fundet Steb her i Thinget og i det andet Thing mellem Sagkyndige, at man vilde faae lige saa gode Feste tillagte i Danmark, naar der ikke var Stutterivæsen, som ved dette, og ligeledes, at der vil blive gjort, hvad der bør gjøres for Landvæsenets Udvikling, uden at Regjeringen behøver at blande sig deri ved Ydelse af Pengebidrag. Dette kan man overbevise sig om, naar man seer hen til de store Landmandsforsamlinger, der have taget disse Sager i deres Haand. Noget lignende gjælder formeentlig ogsaa om Industriens Fremme. Min Mening er altsaa, at man skulde see at komme bort fra disse Understøttelser som noget Varigt og indskrænke sig til afvejlende paa forskjellige Steder at støtte deslige Bestræbelser, maaskee suarere ved Laan end ved Gaver. Ogsaa i en anden Henseende faaer man de egenlige Statsudgifter indskræn-